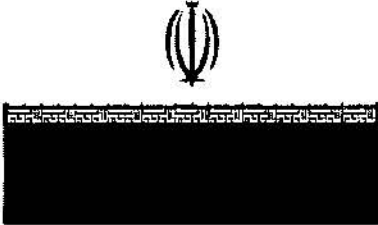

بسمه تعالی

مسیر ویژه تجاری

اندونزی

وزارت صنعت، معدن و تجارت

سازمان توسعه تجارت ایران

دفتر آسیا و اقیانوسیه

دی ماه ۱۴۰۰

۱- خلاصه اجمالی پروژه و اهمیت آن

در نظریه های رشد اقتصادی و رویکردهای ناظر بر توسعه اقتصادی کشورها، از صادرات بعنوان موتور رشد و توسعه اقتصادی یاد میشود. در کلیه برنامه توسعه اقتصادی کشور قبل و پس از انقلاب اسلامی به اهمیت توسعه صادرات تاکید شده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی با تاکید بر صادرات غیر نفتی، علاوه بر برنامه های ۵ ساله توسعه کشور، در سایر برنامه های کلان کشور مانند برنامه چشم انداز بیست ساله، برنامه های توسعه صنعتی و سایر راهبردهای کلان بر توسعه صادرات غیر نفتی و خروج کشور از وابستگی به درآمدهای ارزی متکی به صادرات نفت تاکید گردیده. همچنین در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی همواره توسعه روابط اقتصادی و تجاری با کشورهای همسایه و مسلمان از یک سو و کشورهای خارج از بلوک استعماری و همسو در قالب همکاریهای جنوب- جنوب مورد تاکید بوده است.

با این وجود در سالهای گذشته به دلایل مختلف داخلی و بین المللی، صادرات غیر نفتی نتوانسته است به جایگاه واقعی خود در فرایند رشد و توسعه اقتصادی کشور و متناسب با ظرفیتهای آن دست پیدا کند. همچنین کشورهای همسایه، مسلمان و همسو نتوانسته اند سهم مناسبی در مبادلات تجاری خارجی جمهوری اسلامی ایران پیدا کنند. به نظر می رسد عدم اراده جدی مقامات و نهادهای اقتصادی دولتی و خصوصی از یک سو و فقدان برنامه ریزی مناسب در سطح این نهادها از سوی دیگر از جمله مهمترین دلایل عدم تحقق سیاستها و راهبردهای کلان کشور در زمینه های مذکور باشد.

سازمان توسعه تجارت ایران بعنوان متولی تجارت خارجی کشور با بررسی دوره های گذشته تجارت خارجی کشور و درک تحولات و عوامل موثر بر روند دوره های مذکور و با برخورداری از توان شناخت و ویژگیها، روندها، فرایندها و عوامل و شرایط حاکم بر تجارت جهانی و با آسیب شناسی و استفاده از تجارب گذشته کشور در زمینه توسعه صادرات غیر نفتی به کشورهای همسایه، همسو و مسلمان، در رویکردی جدید و در چارچوب برنامه های کلان کشور و بویژه توجه دولت سیزدهم توسعه صادرات غیر نفتی به این کشورها را با اولویت کشورهای همسایه در دستور کار خود قرار داده است. هدفمندی در برنامه ریزی و انتخاب کشورهای هدف، هوشمندی در شناسایی ظرفیتهای آنها و انتخاب محصولات بویژه محصولات با ارزش افزوده بالاتر و یا با ضریب اشتغال بالا از جمله مهمترین ویژگیهای رویکرد جدید محسوب می شود.

بنا بر دلایل زیر تعریف و عملیاتی نمودن مسیر ویژه تجاری اندونزی برای توسعه صادرات ایران الزامی می باشد:

- رویکرد نگاه به شرق دولت سیزدهم
- اهمیت توسعه همکاریهای تجاری و اقتصادی با کشورهای مسلمان
- برنامه دولت اندونزی برای باز نمودن هر چه بیشتر اقتصاد و تسهیل تجارت خارجی که موجب شده واردات اندونزی در سال ۲۰۲۰ به رقم ۱۴۲ میلیارد دلار برسد
- جمعیت ۲۸۰ میلیون نفری با درآمد سرانه بالای ۱۲ هزار دلار
- روابط سیاسی خوب با ایران
- مواضع مشترک دو کشور در مجامع بین المللی خصوصا در دوران تحریم
- برآورد پتانسیل های صادراتی کشورمان به اندونزی به میزان ۲ میلیارد دلار
- عضویت ایران و اندونزی در سازمان کنفرانس اسلامی
- اقتصاد بزرگ اندونزی و جایگاه شانزدهم این کشور در اقتصاد جهانی
- جایگاه هشتم اندونزی در بین شرکاء مهم خریداران کالاهای صادراتی ج.ا. ایران

۲- اهداف، کارکردهای اصلی و خروجی مورد انتظار از پروژه

اهداف این پروژه را میتوان در دو بعد کمی و کیفی و در سه سطح به شرح ذیل ترسیم کرد:

الف. اهداف کمی

- الف.۱. هدف در سطح کلان: افزایش صادرات ج.ا.ایران به اندونزی از ۶۷۴ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۱۶۷۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۴
- الف.۲. هدفهای کالایی:
 - شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج از ۲۹۸ میلیون دلار به ۶۱۸ میلیون دلار
 - محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج با سطح مقطع مربع یا مستطیل از ۲۸۷ میلیون دلار به ۷۵۰ میلیون دلار
 - شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج از ۲۳۶ میلیون دلار به ۶۵۰ میلیون دلار
 - محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج دارای کمتر از ۲۵٪ کربن از ۱۹ میلیون دلار به ۵۳ میلیون دلار
 - قیرتفت از ۹ میلیون دلار به ۲۳ میلیون دلار
 - محصولات آهنی حاصل از ا حياء مستقیم کلوخه های معدنی آهن؛ به شکل توده، گلوله و حبه واشکال همانند از ۸ میلیون دلار به ۱۹ میلیون دلار
 - سرب تصفیه شده بصورت کارنشدن از ۷ میلیون دلار به ۱۷ میلیون دلار
 - خرما مضافتی تازه یا خشک کرده از ۵ میلیون دلار به ۱۳ میلیون دلار
 - محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نوردشده به شکل طومار با پهنای ۶۰۰mm یا کمتریه ضخامت کمتر از ۳mm روی از ۴ میلیون دلار به ۱۰ میلیون دلار
 - فرش و کف پوش از ۳ میلیون دلار به ۸ میلیون دلار

ب. اهداف کیفی

اهداف کیفی این پروژه را هم می توان به شرح ذیل برشمرد:

- ب.۱. افزایش درآمدهای ارزی کشور
- ب.۲. فعال سازی زیرساخت های خدمات تجاری میان دو کشور
- ب.۳. افزایش سطح اشتغال و رفاه در کشور
- ب.۴. تحکیم پیوندهای اقتصادی دو جانبه و منطقه ای

کارکردهای اصلی این پروژه را هم می توان به شرح ذیل برشمرد:

۱. شناسایی دقیق ظرفیتهای افزایش صادراتی کشور
 ۲. انتخاب دقیق کالاها و محصولات قابل صادرات به اندونزی
 ۳. هم افزایی میان دستگاه های دولتی و خصوصی ذیربط
 ۴. شناسایی مشکلات و موانع توسعه صادرات در هر زمینه و گروه کالایی
 ۵. پیش بینی راهکارها و اقدامات و فعالیت های مرتبط با رفع موانع
 ۶. اولویت بندی، تمرکز و بهینه سازی امکانات و منابع
 ۷. امکان پایش و نظارت و ارزیابی و اصلاح و تکمیل برنامه ها و اقدامات
- بطور خلاصه: افزایش میزان صادرات محصولاتی که در حال حاضر به اندونزی صادر می شوند و افزایش تنوع سبد صادراتی. گرفتن سهم بیشتر بازار، افزایش رقابت پذیری محصولات صادراتی ایرانی در بازار اندونزی، بهبود وضعیت حضور ایران در زنجیره ارزش و افزایش ارزش افزوده صادرات

۳- معرفی ذینفعان یا مخاطبان پروژه و منافعی که در اثر اجرای پروژه برای آنها ایجاد خواهد شد

ردیف	ذینفعان یا مخاطبان	آثار و منافعی که از اجرای پروژه به ذینفعان یا مخاطبان منتقل می شود
۱	صادرکنندگان محصولات منتخب	معرفی بازار، کاهش هزینه های بازاریابی و صادرات و افزایش درآمدهای ارزی

۲	تولید کنندگان محصولات منتخب	افزایش تولید و فروش و درآمدهای ارزی و ریالی
۳	دست اندرکاران خدمات بازرگانی	تسهیل خدمات بانکی، حمل و نقل و افزایش درآمدها
۴	اتحادیه ها و تشکل های ذیربط کالاهای منتخب	امکان برنامه ریزی و مدیریت تولید و صادرات محصولات ذیربط
۵	سازمان توسعه تجارت ایران	برنامه ریزی مناسب برای برگزاری رویدادهای تجاری مانند مشارکت در نمایشگاههای آندونزی و تبادل هیاتهای تجاری و برگزاری همایش های تجاری متناسب با گروههای کالایی منتخب و همچنین بهینه سازی منابع و امکانات میزهای کالایی و کشوری ذیربط و همچنین تسهیل در اعطای تسهیلات و خدمات حمایتی
۶	وزارتخانه های تولیدی و دست اندرکار زمینه ها و محصولات منتخب	امکان برنامه ریزی و مدیریت و هماهنگی میان میزان تولید، مصارف داخلی صادرات
۷	اتاق بازرگانی و کمیته مشترک بازرگانی	امکان مدیریت و پیگیری ایجاد زیرساختهای مناسب، مشاوره به اعضاء و پیگیری حل مشکلات و موانع توسعه صادرات و هماهنگی بیشتر با طرفهای خود در کشور چین

۴- الزامات اساسی پروژه

- نهایی نمودن و امضای موافقتنامه ترجیحات تجاری (تعرفه ای) با آندونزی
- بهبود شرایط دسترسی تجار ایرانی به بازار آندونزی
- اعزام رایزن بازرگانی به جاکارتا (نزدیک به ۳ سال است که رایزن بازرگانی نداریم)
- ایجاد مکانیزم اعتبار سنجی و پیگیری دعاوی شرکتهای دو طرف
- مشارکت در مناقصات و پروژه های فنی مهندسی و عمرانی آندونزی
- امضای تفاهم نامه همکاریهای استاندارد، خصوصا با تاکید بر صنعت حلال
- امضای موافقتنامه قرنطینه نباتی
- امضای تفاهم نامه همکاریهای حلال و صدور گواهی حلال

۵- محدوده پروژه

محدوده پروژه با راهبرد تقویت مبادلات دوجانبه با جمهوری آندونزی تا سال ۱۴۰۴ می باشد. با توجه به اینکه بخش عمده صادرات به آندونزی را محصولات آهنی و فولادی تشکیل می دهند و این محصولات اغلب توسط شرکتهای دولتی و یا شبه دولتی صادر می شوند، لذا مناسب است منابع دولتی برای حمایت صادرات شرکتهای کوچک و متوسط اختصاص یابد و شرکتهای و هلدینگهای بزرگ نیز به این رویه کمک کنند.

۶- فعالیت ها و اقدامات اساسی جهت انجام پروژه و نقاط عطف پروژه

ردیف	عنوان فعالیت یا اقدام اساسی	زمانبندی اجرا	نتایج / خروجی مورد انتظار
۱	ایجاد و توسعه زیر ساختهای ارتباطات مجازی	سال ۱۴۰۰	بهبود و تسریع و تسهیل و کاهش هزینه های ارتباطات شرکتهای ایرانی برای معرفی محصولات
۲	تسهیل صدور رواید برای تجار	۱۴۰۰ تا سه ماهه اول ۱۴۰۱	تسهیل سفر و حضور تجار در بازار
۳	تسهیل همکاری های بانکی بین دوکشور، تامین اعتبارات بانکی برای صادرات کالا و خدمات و هماهنگی ضمانتنامه های بانکی بین دوکشور،	۱۴۰۰ تا سه ماهه اول ۱۴۰۱	انجام مذاکرات و رایزنی ها توسط بانک مرکزی

۴	ایجاد روابط همکاری های اقتصادی با استانهای اندونزی	در طول اجرای برنامه	ورود فعالین و امکانات بیشتر در روابط دوجانبه
۵	راه اندازی مکانیزم تهاتر	تا ۶ ماهه اول ۱۴۰۱	کاهش هزینه و ریسک صادرات و تسویه ارزی
۶	ایجاد شرکتهای بزرگ تجاری یا کنسرسیوم های تخصصی در بخش های کالا و خدمات	در طول اجرای برنامه با همکاری وزارت صمت، نیرو، بهداشت و راه و شهرسازی	اعطای تسهیلات قانونی، ارزی و مشوقها به شکل های تجاری
۷	اعزام رایزن بازرگانی به جاکارتا	تا نیمه دوم ۱۴۰۱	بهبود ارائه خدمات به صادرکنندگان
۸	حضور در نمایشگاههای تخصصی فولاد، کفیوش، دانش بنیان، کیف و کفش چرمی، سنگهای ساختمانی، شیمیایی و پتروشیمی، سنگهای قیمتی، قیر و محصولات پایین دستی صنعت نفت، سیلات خشکبار، صنایع دستی	در طول اجرای برنامه	معرفی محصولات، شبکه سازی
۹	اعزام و پذیرش سالانه ۳ تا ۵ هیات تخصصی تجاری به/از اندونزی هم زمان با نمایشگاه بین المللی و برگزاری همایش معرفی پتانسیل های صادراتی	در طول اجرای برنامه	شناسایی بازار، شبکه سازی، افزایش صادرات
۱۰	برگزاری منظم کارگاههای معرفی بازار اندونزی در تهران و استانها با تاکید بر ظرفیتهای صادراتی، روشهای صادرات	در طول اجرای برنامه	آشنایی فعالین اقتصادی با زمینه ها و ظرفیتهای همکاریهای تجاری با کشور اندونزی
۱۱	ارائه مشاوره صادراتی به شرکت ها	در طول اجرای برنامه	معرفی فرصتها و روشهای عملیاتی شدن آنها
۱۲	فراهم سازی امکان معرفی متقابل شرکتهای ایرانی و اندونزیایی با استفاده از امکانات در سطوح ملی، بین المللی و استانی	در سال اول اجرا	ایجاد امکان مذاکره و شبکه سازی
۱۳	تهیه گزارشات تحلیلی از وضعیت بازار، رقبا و سیاستهای تجاری در بازار اندونزی	در طول اجرای برنامه با تاکید بر سال اول	راهنمایی تجار و افزایش اطلاعات و اقدام بموقع و مبتنی بر دانش صادرکنندگان و همچنین پیش بینی روندهای آتی

۷- برآورد منابع مالی مورد نیاز

برای برآورد، اطلاعات تخصصی و تکمیلی نیاز است بطور اجمالی تا ۱۰ درصد صادرات را شامل می شود.

۸- برآورد نیروی انسانی مورد نیاز

مدیر پروژه یک نفر که بتواند از همکاری دفاتر سازمان بهره مند شود

۹- الزامات تصویب پروژه

سازمان توسعه تجارت و سایر دستگاهها با توجه به وظایف ذاتی خود می توانند بخش عمده کار را انجام دهند و البته تصویب بسته حمایت از صادرات غیر نفتی و تخصیص منابع از سوی سازمان برنامه و بودجه الزامی می باشد.

۱۰- موانع احتمالی و گروه های معارض پروژه

عدم هماهنگی دستگاهها و زمان بر بودن اتخاذ تصمیماتشان، تمایل بخش خصوصی به اقدامات غیر آشکار، عدم سازگاری سیاستهای تشویق صادرات با ممنوعیت واردات که موجب کاهش قدرت چانه زنی در مذاکرات تجاری

می شود.
۱۱- مخاطرات و ریسک های پیش روی پروژه
عدم هماهنگی و تضاد در راهبردهای بخش خصوصی و دولتی پاسخ گو نبودن طرف اندونزیایی تشدید تحریمها و ادامه سخت گیریهای بانکی و حمل و نقل و یا افزایش ابعاد آن عدم تخصیص به موقع و کافی منابع مورد نیاز
۱۲- محورهای اصلی پیشنهادی جهت فعالیت های رسانه ای و گفتمان سازی جهت ایجاد مطالبه عمومی برای انجام پروژه
تشریح سالانه برنامه های دفتر تخصصی معرفی ظرفیتهای و پیشنهاد برنامه ها در پورتال سازمان استفاده از ظرفیتهای نمایندگیهای سیاسی و اشخاص در بازار هدف برای رایزنی استفاده از ظرفیت رایزنی بازرگانی استفاده از شبکه اتاقهای بازرگانی نشر موضوعات در روزنامه ها برگزاری سمینارها و همایشها
۱۳- ویژگی های مورد نیاز برای انتخاب مدیر پروژه و سطح اختیارات آن
دارای توان تحلیل اقتصادی و تجاری و دسترسی به منابع اطلاعات تجاری و اقتصادی داشتن توان هماهنگی و روابط عمومی و شناخت از دستگاههای داخلی و سایر سازمانها ارتباط با رایزنی و وزارت امور خارجه شناخت از چین و نیازهای وارداتی آن و ظرفیتهای صادراتی کشور تسلط به زبان انگلیسی دارای موقعیت شغلی که امکان ارتباط با دستگاهها و اتاق را میسر می کند
۱۴- سایر پروژه های تحولی مرتبط با موضوع و تعاملات متقابل آن
- نهایی شدن و امضای تفاهم نامه همکاری در زمینه محصولات دارویی و بیولوژیک - برگزاری سیزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی و فنی بین دو کشور - امضای موافقتنامه جدید همکاریهای گمرکی
۱۵- جمع بندی و نتایج
با اجرای این پروژه ، انتظار می رود(مطابق جدول زیر) صادرات ایران به اندونزی از رقم ۶۷۴ میلیون دلار سال ۱۳۹۹، در سال ۱۴۰۴ در سناریوی واقع بینانه (با رشد ۲۰ درصد) به ۱۶۷۵ میلیون دلار و در سناریوی خوش بینانه (با رشد ۲۸ درصد) به ۲۳۱۰ میلیون دلار برسد.

سناریوی خوشبینانه افزایش ۲۸٪ صادرات سالیانه به اندونزی	سناریوی واقع بینانه افزایش ۲۰٪ صادرات سالیانه به اندونزی (میلیون دلار)	سال
۸۶۲	۸۰۸	۱۴۰۰
۱۱۰۳	۹۷۰	۱۴۰۱
۱۴۱۲	۱۱۶۰	۱۴۰۲
۱۸۰۵	۱۳۹۵	۱۴۰۳
۲۳۱۰	۱۶۷۵	۱۴۰۴

سایر پروژه های دفتر آسیا و اقیانوسیه

- مسیر ویژه تجاری - افغانستان
- مسیر ویژه تجاری - ترکیه
- مسیر ویژه تجاری - پاکستان
- مسیر ویژه تجاری - هند
- مسیر ویژه تجاری - چین